

Η κοινοτική οδηγία 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων

Συνοπτική ανάλυση ρυθμιστικού πλαισίου

των Ana Barros Graça*, Márcia Costa**, Teresa Pereira***

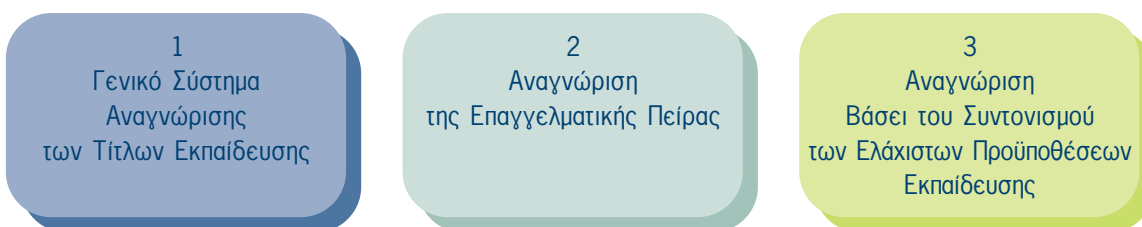

Στο πλαίσιο πρόσφατης συνάντησης του Διοικητικού Συμβουλίου του European Bank Training Network, στη Λισαβόνα, εμπειρογνώμονες του Ινστιτούτου Τραπεζικής Εκπαίδευσης της Πορτογαλίας (IFB) παρουσίασαν συνοπτικά τα σημεία της Οδηγίας που αφορούν τον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε ένα ενιαίο και συνεπές νομικό πλαίσιο για την αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων εκπαίδευσης στο εσωτερικό του ΕΟΧ. Η Οδηγία ισχύει για όλους τους υπηκόους κρατών-μελών οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, είτε ως αυτοαπασχολούμενοι είτε ως μισθωτοί, σε άλλο κράτος-μέλος από εκείνο στο οποίο απέκτησαν τα επαγγελματικά τους προσόντα.

Κύριος στόχος της Οδηγίας είναι να εγγυηθεί ότι ο κάτοχος συγκεκριμένων επαγγελματικών προσόντων έχει πρόσβαση στο ίδιο επάγγελμα και μπορεί να το ασκήσει εκεί, απολαμβάνοντας τα ίδια δικαιώματα με τους υπηκόους του κράτους-μέλους υποδοχής (Οδηγία - Άρθρο 1).

Για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος καθιερώθηκαν **τρία καθεστώτα αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων**:

* Pedagogical Department, IFB

** Professional Training Department, IFB

*** ISGB - The Portuguese School of Bank Management, IFB Group

Κάθε καθεστώς βασίζεται σε διαφορετικές αρχές.

1. Το Γενικό Σύστημα (Οδηγία - Τίτλος III, Κεφάλαιο I) ορίζει ότι κάθε κράτος-μέλος υποδοχής, όπου κατοχυρώνεται νομοθετικά κάποιο επάγγελμα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όσα προσόντα αποκτώνται σε άλλο κράτος-μέλος και να αξιολογεί κατά πόσον αντιστοιχούν σε εκείνα που απαιτεί για το συγκεκριμένο επάγγελμα στην επικράτειά του.

Το σύστημα, ωστόσο, δεν εμποδίζει το κράτος-μέλος υποδοχής να επιβάλλει σε κάποια πρόσωπα ειδικές απαιτήσεις, επειδή ισχύουν επαγγελματικές ρυθμίσεις (γενικοί επαγγελματικοί κανόνες - δεοντολογία, έλεγχος).

Εάν και εφόσον υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές ανάμεσα στην εκπαίδευση που έχει λάβει ο μετακινούμενος πολίτης και την εκπαίδευση που απαιτεί το κράτος-μέλος υποδοχής, τότε το κράτος-μέλος υποδοχής μπορεί να εφαρμόσει αντισταθμιστικά μέτρα, όπως πρακτική άσκηση προσαρμογής ή δοκιμασία επάρκειας, αλλά ο μετακινούμενος πολίτης διατηρεί το δικαίωμα να επιλέξει μεταξύ των δύο.

2. Το δεύτερο καθεστώς, με τίτλο Αναγνώριση της Επαγγελματικής Πείρας (Οδηγία - Τίτλος III, Κεφάλαιο II), έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, αφού θα ισχύσει για τις τράπεζες και τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα, όπως αναφέρεται στην Οδηγία-Παράρτημα IV.

Η βασική αρχή είναι ότι, εφόσον σε ένα κράτος-μέλος υποδοχής η ανάληψη ή η άσκηση δραστηριότητας από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, εξαρτάται από την κατοχή γενικών, εμπορικών ή επαγγελματικών γνώσεων και ικανοτήτων, το συγκεκριμένο κράτος-μέλος **αναγνωρίζει ως επαρκή απόδειξη αυτών των γνώσεων και ικανοτήτων την προηγούμενη άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας σε άλλο κράτος-μέλος.**

Σε ό,τι αφορά τις τράπεζες και τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα, τα στοιχεία που συνυπολογίζονται για την αναγνώριση της επαγγελματικής πείρας είναι (Οδηγία - Άρθρο 19):

Τα έτη επαγγελματικής πείρας στον τομέα αναφοράς.

Το είδος της επαγγελματικής πείρας.

Η προηγούμενη εκπαίδευση, η οποία ενδέχεται να μειώνει το μέγεθος της απαιτούμενης επαγγελματικής πείρας, εφόσον τεκμηριώνεται από πιστοποιητικό το οποίο έχει αναγνωριστεί από το κράτος-μέλος ή για το οποίο έχει γνωμοδοτήσει αρμόδιος επαγγελματικός φορέας.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει προηγούμενη εκπαίδευση, η δραστηριότητα δεν θα πρέπει να έχει παύσει να ασκείται για διάστημα μεγαλύτερο των 10 ετών πριν από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης.

Το σύστημα συμβαδίζει με την τάση αναγνώρισης της επαγγελματικής πείρας, η οποία παρατηρείται στον ΕΟΧ, ιδίως σε ό,τι αφορά τον τομέα των επενδυτικών υπηρεσιών (διαχείριση χαρτοφυλακίων πελατών και παροχή επενδυτικών συμβουλών), όπως ορίζει η Οδηγία 2004/39/ΕΚ, της 21ης Απριλίου 2004 και όλο το έργο της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR) στο συγκεκριμένο τομέα.

3. Το τρίτο καθεστώς καθιερώνει την **Αυτόματη Αναγνώριση** (Οδηγία - Τίτλος III, Κεφάλαιο III - Άρθρο 21) των τίτλων εκπαίδευσης και επιτρέπει σε επαγγελματίες συγκεκριμένων κατηγοριών που δεν αφορούν το χρηματοπιστωτικό κλάδο, να αποκτήσουν πρόσβαση στην ίδια επαγγελματική δραστηριότητα στο κράτος-μέλος υποδοχής, αν πληρούν τις προϋποθέσεις ελάχιστης εκπαίδευσης.

Πέρα από τα καθεστώτα αναγνώρισης και προκειμένου να προαχθεί η ελεύθερη διακίνηση επαγγελματιών, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα επαρκές επίπεδο προσόντων, η οδηγία καθιερώνει τη δυνατότητα διαφόρων επαγγελματικών ενώσεων και οργανώσεων ή των κρατών-μελών να μπορούν να εισηγούνται **κοινές βάσεις** (Οδηγία - Προοίμιο 6) σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στόχος των κοινών βάσεων είναι να καθοριστεί μια σειρά κριτηρίων, έτσι ώστε να είναι δυνατή η αντιστάθμιση ουσιαστικών διαφορών, οι οποίες έχουν εντοπιστεί στις απαιτήσεις εκπαίδευσης (για ένα επιλεγμένο επάγγελμα) τουλάχιστον στα 2/3 των κρατών-μελών.

Οι ενώσεις και οργανώσεις που απαριθμούνται έχουν σκοπό την προαγωγή και διατήρηση της στάθμης του αντίστοιχου επαγγέλματος σε υψηλά επίπεδα, διασφαλίζοντας ότι τα μέλη τους σέβονται τους κανόνες επαγγελματικής συμπεριφοράς τους οποίους καθορίζουν, και απονέμοντας σε αυτά τίτλους εκπαίδευσης.

Η Οδηγία καθιερώνει την ανάγκη στενής συνεργασίας ανάμεσα στις αρχές του κράτους-μέλους καταγωγής και του κράτους-μέλους υποδοχής. Στη συνεργασία περιλαμβάνεται και η ανταλλαγή πληροφοριών.

Έτσι ορίζει ότι **κάθε κράτος-μέλος θα πρέπει, το αργότερο μέχρι τις 20 Οκτωβρίου 2007:**

να ορίσει τις αρχές και τους αρμόδιους φορείς που θα δέχονται αιτήσεις και θα λαμβάνουν τις αποφάσεις για τις οποίες γίνεται αναφορά στην Οδηγία,

να ορίσει Συντονιστή (για αυτές τις δραστηριότητες), ο οποίος θα προωθεί την ομοιόμορφη εφαρμογή της Οδηγίας και θα συλλέγει κάθε πληροφορία που σχετίζεται με την εφαρμογή της,

να ορίσει Σημείο Επαφής, το οποίο θα παρέχει στους υπηκόους των κρατών-μελών πληροφορίες και βοήθεια σχετικά με το σύστημα αναγνώρισης και την άσκηση των δικαιωμάτων που τους παρέχει η Οδηγία.

Για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος, θα πρέπει οπωσδήποτε να συσταθεί ενιαία Επιτροπή για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, καθώς επίσης και να διασφαλιστεί η δέουσα συμμετοχή των εκπροσώπων των επαγγελματικών οργανώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η **Επιτροπή Αναγνώρισης των Επαγγελματικών Προσόντων** – Οδηγία, Άρθρο 58 – θα:

- βοηθά το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
- απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών-μελών,
- έχει ως πρόεδρό της έναν εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η Οδηγία αποτελεί μια νέα πρόκληση για τις Αρχές των κρατών-μελών, σε ό,τι αφορά την πλήρη αναγνώριση των τυπικών επαγγελματικών προσόντων και την εδραίωση ενός

περιβάλλοντος ίσων ευκαιριών για όλους στο εσωτερικό του ΕΟΧ. Στο περιβάλλον αυτό η αναγνώριση μπορεί να αποτελέσει την άριστη επιλογή για όσους επιθυμούν να προσφέρουν ένα αξιόπιστο και αναγνωρισμένο σύστημα πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων, σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που καθορίζουν όλα τα κράτη-μέλη.

Συμπεράσματα

Με δεδομένο ότι το EBTN καθιερώνεται όλο και περισσότερο ως ο φορέας διαπίστευσης και πιστοποίησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ευρώπης, το IFB διέκρινε σημαντικές ευκαιρίες δραστηριοποίησής του στο πεδίο που ανοίγει η νέα Οδηγία. Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις:

Είναι προφανές ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της Επιτροπής Αναγνώρισης των Επαγγελματικών Προσόντων, ενδιαφέρεται να μάθει τις απόψεις των εμπλεκόμενων παραγόντων (stakeholders). Ο πρωταγωνιστικός ρόλος που μπορεί να παίξει το EBTN στο νέο αυτό πεδίο έγκειται στο γεγονός ότι μέλη του είναι ινστιτούτα τραπεζικής εκπαίδευσης και ενώσεις τραπεζών από όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης.

Αναφορικά με τις κοινές βάσεις που – όπως προαναφέρθηκε – μπορούν να εισηγούνται οι διάφορες επαγγελματικές οργανώσεις και ενώσεις των κρατών-μελών, το EBTN έχει ήδη κάνει, από πλευράς εκπαίδευσης, ένα σημαντικό βήμα προς την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με το European Foundation Certificate in Banking. Έχοντας καλύψει έτσι το πρώτο και θεμελιώδες επίπεδο γνώσεων που πρέπει να διαθέτουν όλοι οι εργαζόμενοι του κλάδου, έχει τη δυναμική για να προωθήσει την επέκταση αυτού του συστήματος διαπίστευσης και πιστοποίησης σε όλα τα οριζόντια και κάθετα επίπεδα των επαγγελματιών του κλάδου.